

Ustavni sud Crne Gore, u Prvom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama, sastavljenom od sudija Dragana Đuranović, predsjednica Vijeća i sudije Snežana Armenko i Momirka Tešić, članice Vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore («Službeni list CG», broj 11/15), na sjednici Vijeća, od 23. novembra 2023. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJA SE ustavna žalba.

Obrazloženje

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. V. Š., iz P., koga zastupa M.D. D., advokat, iz P., podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv rješenja Višeg suda za prekršaje Crne Gore, PŽP. br. 161/19-3, od 18. februara 2019. godine, zbog povrede prava iz čl. 8, 19, 20 i 32 Ustava Crne Gore i člana 6 stav 1, čl. 13 i 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

2. U ustavnoj žalbi je u suštini navedeno: da je u prvostepenom postupku činjenično stanje pogrešno utvrđeno, posebno u pogledu navodnih nesuglasica koje su postojale između podnosioca i M.M., činjenice da se podnosilac branio od M.D., a ne da su se međusobno obračunavali; da je na strani podnosioca bilo elemenata da mu se odredi sankcija i ispod propisanog minimuma; da je podnosiocu povrijeđeno pravo na pravni lijek, jer se drugostepeni sud nije bavio navodima žalbe, i u tom pogledu nedostaje obrazloženje, čime je povrijeđeno i pravo na pravično suđenje, kao i zabrana diskriminacije u odnosu na slučajeve u kojima okrivljeni dobiju obrazložene odgovore na svoje navode. Konačno je predloženo da se usvoji ustavna žalba i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

3. U postupku pokrenutom ustavnom žalbom, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava i čl. 68 i 75 Zakona o Ustavnom sudu, Ustavni sud, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj žalbi, utvrđuje da li je u postupku odlučivanja o pravima i obavezama podnosioca ustavne žalbe povrijeđeno ustavno pravo. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja zavisi ocjena o povredi ustavnog prava.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

4. Uvidom u osporeno rješenje i drugu dostavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

5. Rješenjem Suda za prekršaje u Podgorici, PP. br. 4142/17-6, od 7. novembra 2018. godine, okrivljeni Š. V. (podnosilac ustavne žalbe), i okrivljeni M. D., oglašeni su krivim zato što su dana 7. aprila 2017. godine, oko 07,15 časova u ulici A. Z. u P.u holu zgrade na

javnom mjestu Š.V. zbog prethodnih komšijskih nesuglasica fizički napao M. M. na način što ju je u momentu dok je prolazio pored nje ramenom odgurnuo, a potom Š. V. i M. D. se fizički obračunavali na način što su jedan drugog udarali rukama u predjelu glave i tijela, čime su počinili prekršaj iz člana 10 stav 2 Zakona o javnom redu i miru, pa su kažnjeni novčanom kaznom u iznosu od po 350,00 eura, koje su dužni uplatiti u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti rješenja, u protivnom izvršenje će se sprovesti shodno čl. 236 Zakona o prekršajima, i obavezani su da plate troškove prekršajnog postupka u iznosu od po 20,00 eura i troškove medicinskog vještačenja u iznosu od po 27,50 eura, u istom roku kao i novčanu kaznu. U obrazloženju rješenja je, između ostalog, navedeno:

„(...) Sljedstveno izloženom, a na osnovu rezultata cjelokupne dokazne građe izveden je neposredni zaključak da činjenični navodi zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka imaju pouzdano uporište u provedenim dokazima tokom postupka, te svestranom analizom dokaza i dovodjenjem istih u međusobnu vezu, te imajući u vidu odbranu okrivljenih nedvosmisleno proizilazi da su okrivljeni Š. V. i M. D. u mjestu, vremenu i na način predstavljen u dispozitivu ove odluke preduzeli radnje kojima su se ostvarili kako subjektivna tako i objektivna obilježja bića djela stavljenih im na teret, sa kojih razloga je prvenstveno utvrđena prekršajna odgovornost okrivljenih, a potom vrednujući sve okolnosti predmetnog događaja, te prirodu i značaj otežavajućih i olakšavajućih okolnosti iste oglasio krivim kao u izreci odluke i to iz sledećih razloga. Na osnovu rezultata cjelokupnog postupka i svestrane analize dokaza te dovodeći iskaze svjedoka u vezu sa analiziranim navodima zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i odbrane okrivljenih utvrđeno je činjenično stanje da je okrivljeni Š. V. predmetnog dana fizički napao M. M. način da dok su nalazili u holu zgrade lociranoj u ulici A. Z. u Podgorici i prilikom prolaska pored nje istu odgurnuo ramenom. Ovu činjenicu okrivljeni čak ne spori navodeći da je nakon što se lift zaustavio u prizemlju pokušao da M.e zaobiđe i da je vrlo moguće da je tom prilikom ramenom dotakao M. našto je ona reagovala govoreći "kakvo je ovo guranje " a Š. odgovorio " što ste se raširili " . Ovu činjenicu potvrđuje i okrivljeni M. D. navodeći da je između njega i njegove majke došlo do guranja i riječi "skloni se" a ovu činjenicu, potvrđuje i svjedok oštećena koja je navela da je Š. V. prilikom prolaska pored nje nju gurnuo a u cilju kako bi on prošao. Upravo vrednujući iskaze okrivljenih i svjedoka oštećenje nesporno je utvrđeno da je Š. V. predmetnog dana ostvario fizički kontakt sa oštećenom M. M. jer guranje ramenom jednog lica od strane drugog lica predstavlja fizički napad. Nadalje u postupku je takodje nesporno utvrđeno da su okrivljeni Š. V. i M. D. predmetnog dana na javnom mjestu se fizički obračunavali međusobno na način što su fizički napali jedan drugog tako što su jedan drugog zadali udarce rukama u predjelu glave i tijela . Sud je cijenio iskaze okrivljenih i to Š. V.a koji je naveo da ga je M. D. uhvatio za ruku i udario u predjelu glave nakon čega je on bacio smeće i papire iz ruku stavljujući u "grift " M. Dimitrija, te cijenio iskaz okrivljenog M. D. koji je naveo da je između njega i Š.a prvo došlo do verbalnog sukoba i da ga je Š. uhvatio u " grift " da bi nakon toga ga on odgurnuo a posebno je cijijen iskaz svjedokinje M. M. koja je navela da su se njen sin D. i komšija Š. prvo raspravljali a potom se uhvatili i po njenom mišljenju potukli, pa je i ona prišla. Cijeneći ovakve iskaze okrivljenih i dovodeći u vezu sa iskazom svjedoka M. Mi. i sa materijalnim dokazima medicinskom dokumentacijom na ime Š. V.a i medicinskim vjaštačenjem medicinske dokumentacije na ime okrivljenog Š. V.a uradjene od strane vještaka medicinske struke dr. B. B. nedvosmisleno proizilazi da je kritične prilike okrivljeni Š. zadobio povrede predjelu glave i da su iste nastale djelovanjem zamahnute sile na primjer stisnute šake, što dovoljno Sudu ukazuje da je do fizičkog kontakta predmetnog dana između okrivljenog Š.a i okrivljenog M.a došlo. Sud je nalaz i mišljenje vještaka dr. Borovinića prihvatio u cjelosti smatrajući da je isti zasnovan na pravilima struke i nauke. Tačno je da medicinske dokumentacije na ime okrivljenog M. D.a nije bilo kako bi eventualano i to predstavljalo materijalni dokaz fizičkog kontakta međjutim analizirajući tok događaja i dovodeći je u vezu sa logičkom fabulom odigranog događaja po mišljenju Suda nedvosmislena proizilazi da je predmetnog dana došlo do međusobnog fizičkog obračuna između M. D. i Š. V.a upravo kako je to predstavljeno izrekom ove odluke a na to ukazuju njihovi iskazi te iskaz svjedoka M. M. koja je i navela da su njih dvojica isped zgrade se "uhvatili i po njenom mišljenju potukli". Sveukupni tok događaja o kojem je Sud stekao predstavu navodi na zaključak da su se okrivljeni Š. V. i M. D. ponašali upravo na način kako je to navedeno u dispozitivu ove odluke i da korespondira sa logičnom fabulom odigranog životnog događaja kao što je ovaj predmetni, a imajući u vidu iskaz svjedoka M. M. koji je određen i jasan i mišljenja vještaka u dijelu povreda okrivljenog Š. V.a koji je zasnovan na pravilima struke i nauke.(...)

Cijenjen je i psihički odnos okrivljenih prema izvršenim prekršajima pa je Sud mišljenja da isti postupali sa direktnim umišljajem i bili svjestni da svojim ponašanjem i preduzetim radnjama - na način kako je to opisano dispozitivom odluke mogu ostvariti bitne elemente prekršaja pa su po mišljenju Suda isti bili svjestni prekršajnih djela i htjeli njihovo izvršenje pa su u konkretnom postupali sa gore navedenim oblikom vinsti, a shodno odredbi čl. 16. i 21.Zakona o prekršajima Crne Gore. Odlučujući o vrsti i visini kazne Sud je cijenio sve okolnosti koje su od značaja za donošenje odluke pa je od olakšavajućih okolnosti na strani okrivljenih cijenio njihove materijalne prilike, te da isti nisu pravosnažno prekršajna kažnjavani u posljednje dvije godine za prekršaje kažnjive po Zakonu o javnom redi i miru, dok je od

otežavajućih okolnosti cijenjena društvena opasnost djela pa je okrivljenima izrekao novčane kazne smatrajući da navedena kazna predstavlja pravedan balans između potrebe za individualizacijom kazne i svrhe kažnjavanja. Imajući u vidu stepen društvene opasnosti djela i prekršajnu odgovornost okrivljenih kao izvršioaca istima je izrečena novčana kazna navedena u dispozitivu ove odluke pri čemu je Sud mišljenja da je ista adekvatna stepenu prekršajne odgovornosti, te da je ista neophodna i dovoljna za ostvarivanje svrhe kažnjavanja iz čl.6. Zakona o prekršajima Crne Gore te da će uticati na okrivljene da ubuduće ne vrše prekršajna djela, poštuju pravni sistem, te ima vaspitni uticaj na druge da ne čine prekršaje kojim se izražava društvena osuda i obaveza poštovanja Zakona i razvijanja društvene odgovornosti.(...)”

6. Drugostepenim rješenjem, odbijena je kao neosnovana žalba branioca okrivljenog (podnosioca ustavne žalbe) i potvrđeno prvostepeno rješenje.

7. U obrazloženju osporenog rješenja je, pored ostalog, navedeno:

“(...) U zakonito sprovedenom postupku prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio sve odlučne činjenice koje su od značaja za utvrđivanje postojanja prekršaja u pitanju i prekršajne odgovornosti okrivljenog V.a Š.a za isti i na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio Zakon o javnom redu i miru, a da pri tom nije učinio bitne povrede odredaba prekršajnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, kao ni one na koje se ukazuje žalbom branioca ovog okrivljenog, pa su stoga neosnovani žalbeni navodi kojima se osporava potpunost i pravilnost činjeničnog utvrđenja, kao i pravilna primjena materijalnog zakona kojim je propisan prekršaj.

Iz činjeničnog stanja koje je prvostepeni sud potpuno i pravilno utvrdio i u pobijanom rješenju, nasuprot navodima žalbe branioca okrivljenog V.a Š.a, valjano obrazložio, nesumnjivo proizilazi da je ovaj okrivljeni izvršio prekršaj iz čl. 10 st. 2 Zakona o javnom redu i miru, činjenično opisan u izreci pobijanog rješenja.

Ovako činjenično ustanovljenje prvostepenog suda rezultat je pravilne ocjene izvedenih dokaza, o čemu su u prvostepenom rješenju dati dovoljni i jasni razlozi koje u svemu prihvata i ovaj sud.

Ovaj sud je ispitao pobijano rješenje i u dijelu odluke o kazni, u odnosu na okrivljenog V.a Š.a, pa je našao da je prvostepeni sud uzeo u obzir i pravilno ocijenio sve okolnosti koje su bile od značaja za visinu kazne, dajući o tome razloge koje i ovaj sud u svemu prihvata, nalazeći da novčana kazna izrečena V.u Š.u odgovara težini učinjenog prekršaja i stepenu prekršajne odgovornosti ovog okrivljenog, te da će se istom postići svrha kažnjavanja iz čl. 6 Zakona o prekršajima.

Pošto u postupku donošenja pobijanog rješenja prvostepeni sud nije učinio bitne povrede koje se predmetnom žalbom navode, a na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pošto činjenično stanje nije pogrešno ili nepotpuno utvrđeno, a na konkretan slučaj je pravilno primijenjen Zakon o javnom redu i miru i okrivljenom V.Š.u je kazna pravilno odmjerena, žalbu je valjalo odbiti kao neosnovanu, a pobijano rješenje potvrditi kao u izreci ovog rješenja.

Ocijenjeni su i ostali žalbeni navodi pa je ovaj sud našao da nijesu od takvog značaja da bi doveli do drugačije odluke u ovoj prekršajnoj stvari.(...)“

III USTAVNE I KONVENCIJSKE ODREDBE

8. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustav Crne Gore

Član 8

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Neće se smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti i zaštite lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju.

Posebne mjere se mogu primjenjivati samo dok se ne ostvare ciljevi zbog kojih su preduzete.

Član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

Član 20

Svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 6 stav 1

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.

Član 13

Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti.

Član 14

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

IV MJERODAVNO PRAVO

Zakon o javnom redu i miru ("Službeni list CG", br. 64/11 i 56/20)

Član 10 stav 2

Ko na javnom mjestu fizički napadne drugog ili se fizički obračunava, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 350 eura do 1.000 eura ili kaznom zatvora do 60 dana.

V OCJENA USTAVNOG SUDA

9. Ustavni sud je polazeći od razloga navedenih u ustavnoj žalbi i sadržine prava koja se štite Ustavom i Evropskom konvencijom, osporeno rješenje analizirao sa aspekta člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

10. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, ocjena je Ustavnog suda da podnosiocu nijesu povrijeđena procesna jamstva koja su element prava na pravično suđenje. Odluke su donijeli sudovi u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom, a podnosilac je imao mogućnost da osporava prvostepeno rješenje u žalbenom postupku. U skladu sa tim, po ocjeni Ustavnog suda, postupak u konkretnom slučaju je proveden na način koji otklanja sumnju da je proveden suprotno standardima propisanim Ustavom.

11. Podnosilac ustavne žalbe, svoje viđenje povrede prava na pravično suđenje, u suštini, bazira na tvrdnji da je prvostepeni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, a da drugostepeni sud u svojoj odluci nije dao obrazloženje navoda iz žalbe na način na koji bi bio zadovoljen standard iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

12. U konkretnom slučaju, prvostepenim rješenjem podnosilac ustavne žalbe je oglašen krivim, zbog prekršaja iz člana 10 stav 2 Zakona o javnom redu i miru i kažnjen novčanom kaznom, pa je član 6 Evropske konvencije primjenjiv, budući da se u prekršajnom

postupku, koji je prethodio ustavnosudskom, utvrđivala osnovanost konkretne "krivične optužbe" protiv podnosioca.

13. Ustavni sud ukazuje da njegov zadatak nije da preispituje zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava, niti da supstituiše redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (*Tomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Takođe, Ustavni sud nije nadležan da kao sud „treće ili četvrte instance“ ponovo razmotri iste žalbene navode, koji su u cjelosti razmotreni u postupcima pred nižestepenim sudovima. Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr), te da li je primjena zakona bila proizvoljna. Dakle, u okviru nadležnosti po ustavnoj žalbi, Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupcima pred redovnim sudovima, odnosno ispituje da li je tokom postupka pred nadležnim sudovima počinjena takva povreda koja postupak kao cjelinu čini nepravičnim za podnosioca.

14. Pravičnost postupka ocjenjuje se na osnovu postupka kao cjeline (*Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68). Princip pravičnog suđenja, takođe zahtijeva da se sud pozove na određenu pravnu normu, jer pravna osnova presude ne smije da bude proizvoljna, tj. van konkretnog predmeta.

15. Takođe, Ustavni sud ukazuje da je jedan od elemenata prava na pravično suđenje i pravo na obrazloženu sudsku odluku, koja podrazumijeva obavezu sudova da svoju odluku obrazlože tako da navedu jasne i razumljive razloge kojima su se rukovodili prilikom njenog donošenja. Međutim, ova obaveza ne znači da su sudovi dužni da daju detaljne odgovore na sva postavljena pitanja i argumente stranaka. Mjere u kojoj ova obaveza postoji zavisi od prirode odluke i okolnosti svakog pojedinačnog slučaja (vidjeti presude *Kuznetsov i drugi protiv Rusije*, od 11. januara 2007. godine, br. 184/02 i *Ruiz Torija protiv Španije*, od 9. decembra 1994. godine, br. 18390/91).

16. Uvidom u obrazloženje prvostepenog rješenja, Ustavni sud je utvrdio da, je prvostepeni organ izveo dokaze i da je za sve dokaze dao jasno, razumljivo i podrobno obrazloženje, kao i da je u potpunosti opisan postupak pojedinačne ocjene dokaza, njihovog dovođenja u međusobnu vezu i izvođenje zaključaka da je podnosilac počinio prekršaj iz člana 10 stav 2 Zakona o javnom redu i miru.

17. Tako je prvostepeni organ, na osnovu utvrđenih činjenica, i to prije svega na osnovu iskaza okrivljenih i izvedenih dokaza: iskaza svjedoka M. M., uvida u Izvještaj ljekara specijaliste JZU KCCG, sa izvještajem RTG nalaza, od 7. aprila 2017. godine, na ime podnosioca, i izvoda iz prekršajne evidencije na ime podnosioca i okrivljenog D. M.a, utvrdio da su podnosilac i D. M. izvršili prekršaj činjenično i pravno bliže opisan u izreci prvostepenog rješenja.

18. Viši sud za prekršaje Crne Gore je, kao drugostepeni organ, prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog organa, nalazeći da je isti pravilno i potpuno utvrdio sve odlučne činjenice od značaja za ocjenu postojanja prekršajne odgovornosti okrivljenog (podnosioca ustavne žalbe) i na isto pravilno primjenio materijalno pravo.

19. Stoga, obrazloženja rješenja redovnih sudova, po ocjeni Ustavnog suda, ne ostavljaju utisak proizvoljnosti u odlučivanju, već sadrže jasne i konzistentne razloge, kako u pogledu činjeničnog utvrđenja, tako i u odnosu na primjenu materijalnog prava. Sud za prekršaje u Podgorici kao prvostepeni, dao je detaljno obrazloženje svojih stavova u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdio i razloge o odlučnim činjenicama za presuđenje (vidjeti tačku 5 ove odluke), a koje stavove je prihvatio i Viši sud za prekršaje Crne Gore, kao drugostepeni organ, odlučujući po žalbi.

20. Ustavni sud je imao u vidu navod žalbe kojim se ukazuje na diskriminaciju, međutim podnosilac, osim iskazivanja nezadovoljstva osporenim rješenjem, povredu ovog prava nije obrazložio u ustavnoj žalbi. Takođe, ovaj sud je nalazi da prigovori podnosioca vezani za povredu ostalih prava, na koje se ukazuje ustavnom žalbom, na način kako su postavljeni u žalbi, te u mjeri u kojoj bi u okolnostima konkretnog slučaja osporena odluka mogla uticati na ostvarivanje sadržaja tih ustavnih normi, ne upućuju na mogućnost povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda zajemčenih Ustavom i Evropskom konvencijom.

21. Ustavni sud ocjenjuje da je postupak, koji je prethodio ustavnosudskom postupku, sagledavajući ga kao jedinstvenu cjelinu, vođen na način kojim je podnosiocu ustavne žalbe obezbijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 1274/19
23. novembar 2023. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Dragana Đuranović, s.r.